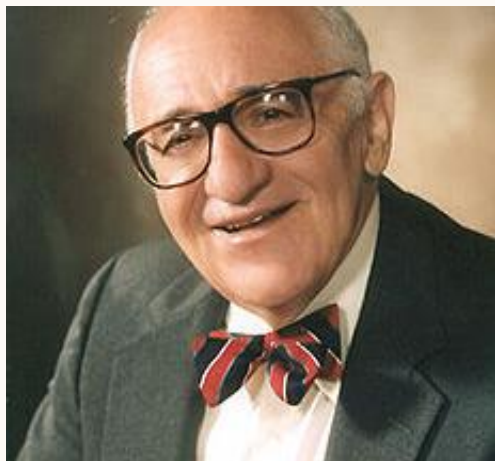

ӨМЧЛӨХ ЭРХИЙГ ХУУЛИАР ХАМГААЛАХ НЬ

D.Urantsetseg@must.edu.mn

“ЭРХ МЭДЭЛ БА ЗАХ ЗЭЭЛ” БҮТЭЭЛ

МЮРРЕЙ Н.РОТБАРД

Эдийн засагч

1. Хүний өмчлөх эрх нь өөрийнх нь оршихуйд байдаг. Энэ өмчлэх эрхээс өөрийн бүтээсэн баялгаа өмчлөх боломж бүрдэнэ.

2. Хүний аливаа эрх өмчлөх эрх дээр хураангуйлагддаг.

Өмчлөх эрхийг яагаад төрөлхөөс заяасан жам ёсны эрх гэж үзсэн вэ?

Өмчлөх эрх-эдийн болон эдийн бус баялгийг ашиглах, эзэмших, захиран зарцуулах боломжийг хэлнэ.

Ашиглах эрх-тухайн баялгийн үр шимийг хүртэх

Эзэмших эрх-бүрэн хараа хяналтандаа байлгах

Захиран зарцуулах эрх-баялгийг худалдах, бэлэглэх, арилжих, зээлэх боломжтой

ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА-3.5

СУРАХ БИЧИГ-77 ХУУДАС

115 дугаар зүйл. Эзэнгүй эд юмсыг олж авах

115.1.Өмчлөгчгүй, эсхүл өмчлөгч нь өмчлөх эрхээ дуусгавар болгох зорилгоор эзэмшлээсээ татгалзсан эд хөрөнгийг эзэнгүй эд юмс гэж үзнэ.

115.2.Эзэнгүй эд юмсыг хуулиар хориглоогүй аргаар олж авсан, эсхүл тухайн эд юмсыг олж авахдаа эрх бүхий этгээдийн эрхийг зөрчөөгүй бол эзэнгүй эд юмсыг олж авсан этгээд энэ хуулийн 104.1, 104.2-т заасны дагуу түүнийг өөрийн эзэмшилдээ авч, өмчлөх эрхтэй.

115.3.Хуульд өөрөөр заагаагүй бол алдуул мал, тэжээвэр болон бусад амьтдыг олж авах, эзэмших, өмчлөхөд энэ зүйлд заасан журмыг баримталж болно.

117 ДУГААР ЗҮЙЛ. АЛДУУЛ МАЛ

117.1.Алдуул мал олсон этгээд нь энэ тухай орон нутгийн захиргааны буюу цагдаагийн байгууллагад мэдэгдэж малын эзнийг тогтоох хүртэл өөрийн эзэмшилд байлган маллах буюу орон нутгийн захиргааны буюу цагдаагийн байгууллагад шилжүүлэх үүрэгтэй.

117.2.Алдуул малын талаар нийтэд мэдээлснээс хойш нэг жилийн дотор эзэн нь тогтоогдвол малыг үр төлийн хамт буцааж өгөх бөгөөд эзэн тогтоогдоогүй бол олсон этгээдийн өмчлөлд, уг этгээд татгалзвал орон нутгийн өмчлөлд шилжүүлнэ.

117.3.Алдуул мал олсон этгээд энэ хуулийн 116.3, 116.4-т заасны дагуу зардал, шагналаа шаардах эрхтэй.

118 дугаар зүйл. Дарагдмал үнэт зүйл

118.1.Хуульд өөрөөр заагаагүй бол өмчлөгчийг буюу эрх бүхий этгээдийг тогтоох боломжгүй болтол удаан хугацаагаар газарт булагдсан, эсхүл дарагдаж орхигдсон үнэт зүйл /дарагдмал үнэт зүйл/ олдсон бол түүнийг олсон болон тухайн зүйл олдсон газар буюу эд хөрөнгийн өмчлөгч нар хоорондоо өөрөөр тохиролцоогүй бол тэнцүү хэмжээгээр хувааж өмчлөх эрхтэй.

118.2.Дарагдмал үнэт зүйл олдсон газар буюу эд хөрөнгийн өмчлөгчийн зөвшөөрөлгүйгээр, дарагдмал үнэт зүйлийг олох зорилгоор эрэл хайгуул хийж түүнийг олсон бол тухайн үнэт зүйл нь уг үнэт зүйл олдсон газрын буюу эд хөрөнгийн өмчлөгчид бүрэн хэмжээгээр шилжинэ.

118.3.Дарагдмал үнэт зүйлс дотор түүх, соёлын дурсгалт зүйл байвал тэдгээрийг төрийн өмчлөлд шилжүүлнэ. Энэ тохиолдолд дарагдмал үнэт зүйл олдсон газрын буюу эд хөрөнгийн өмчлөгч болон эд юмсыг олсон этгээдэд түүний үнийн дүнгийн 50 хувьтай тэнцэх мөнгөн шагналыг тэнцүү хувааж олгоно.

118.4.Хайгуул, малталт хийх албан үүрэг бүхий этгээд уг үүргээ гүйцэтгэх явцдаа илрүүлсэн дарагдмал үнэт зүйлс, археологийн болон палентологийн олдворт энэ зүйлд заасан журам хамаарахгүй.

ӨМЧЛӨХ ЭРХ ҮҮСЭХ ҮНДЭСЛЭЛ

Гэрээнд заасан үндэслэл

- Худалдах, худалдан авах гэрээ
 - Зээлээр худалдах, худалдан авах гэрээ
 - Ирээдүйд эд хөрөнгө худалдах, худалдан авах гэрээ
 - Эд хөрөнгө буцаан авах болзолтой хийсэн худалдах, худалдан авах гэрээ
 - Арилжааны гэрээ
 - Бэлэглэлийн гэрээ
 - Зээлийн гэрээ
- Эдгээрийг бусдын өмчлөлд хөрөнгө шилжүүлэх гэрээний төрөл гэж нэрлэдэг.

Хуульд заасан үндэслэл

- Эзэнгүй эд юмс олж авах
- Гээгдэл эд хөрөнгийн олж авах
- Алдуул мал олж авах
- Дарагдмал үнэт зүйл олж авах
- Эд хөрөнгө нийлж, холилдох
- Эд хөрөнгийг засах, дахин боловсруулах
- Эд хөрөнгийг хувьчлан авах
- Эд хөрөнгө өв залгамжилж авах
- Шүүхийн шийдвэрийн дагуу эд хөрөнгөтэй болох
- Эд хөрөнгийг дайчлан авах зэрэг үндэслэл хамаарна.

НЭХЭМЖЛЭЛ

Иргэний хэргийн шүүхэд хандаж эд хөрөнгийн болон эд хөрөнгийн бус баялагтай холбоотой маргаж байгаа буюу зөрчигдсөн эрх, ашиг сонирхлоо хамгаалахын тулд анхан шатны шүүхээр дамжуулан эрх зөрчигчид тавьж буй шаардлага юм.

НЭХЭМЖЛЭЛ БИЧИХ ЗАГВАР

Завхан аймгийн Тосонцэнгэл сум дахь сум дундын шүүхэд

Нэхэмжлэл гаргах нь:

2015.04.16 Тосонцэнгэл сум

Нэхэмжлэгч: Боржигон овогт Батаагийн Батнасан Тосонцэнгэл сумын

Оргих багторшин суух, регистрийн дугаар пю: 53121511 Утас: 99123456

"Ажиллаж байсан байдлаа тогтоолгох тухай"

Миний бие 1969 онд Завхан аймгийн Нөмрөг сумын 8 жилийн дунд сургуулийг төгсөж улмаар эвлэлийн илгээлтээр хөдөө гарч 1969 оны 6 дугаар сараас 1973 оны 4 дүгээр сар хүртэл Нөмрөг сумын Жаргалант нэгдэлд туслах малчинаар, 1973 оны 4 дүгээр сараас 1994 оны 12 дугаар сар хүртэл тус нэгдэлдээ малчинаар ажилласан. Миний анх ажилд орсон болон гарсан тушаал архиваас олдоогүй учир 1973 оны 4 дүгээр сараас 1994 оны 12 дугаар сар хүртэл улсад нийт 21 жил ажиллаж байсан байдлыг минь тогтоож өгнө үү.

НЭХЭМЖЛЭЛ БИЧИХ ЗАГВАР

Нэхэмжлэлд:

1. Хөдөлмөрийн дэвтрийн нотириатаар гэрчлүүлсэн хуулбар
2. Архивын лавлагаа
3. Ажилд орсон, ажлаас чөлөөлөгдсөн тушаал
4. Баярын бичиг 4 ширхэг
5. Фото зураг 3 ширхэг
6. Гэрчүүдийн тодорхойлолт 3 ширхэг
7. Улсын тэмдэгтийн хураамж төлсөн баримт зэргийг хавсаргав.
8. Жич: Нас барсан хүний ажиллаж байсан байдал сэргээн тогтоолгох гэж байгаа бол нас барсаны гэрчилгээ, гэрлэлтийн баталгааны хуулбар

Нэхэмжлэл гаргасан:...../Б.Батнасан/